

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ МАГІСТР**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ГЕРМАНСЬКІ МОВИ І ПЕРЕКЛАД
(АНГЛІЙСЬКА ТА НІМЕЦЬКА МОВИ)
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ В11 ФІЛОЛОГІЯ (ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯМИ)
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ 035.041 ГЕРМАНСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
(ПЕРЕКЛАД ВКЛЮЧНО), ПЕРША – АНГЛІЙСЬКА
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ В КУЛЬТУРА, МИСТЕЦТВО ТА ГУМАНІТАРНІ
НАУКИ
НА 2025 РІК**

ФАКУЛЬТЕТ
ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

ПОЛТАВА 2025

Програму підготували:

ЛЮЛЬКА Вікторія

ТАГІЛЬЦЕВА Яніна

МАТВІЄНКО Леся

ВОЛОВИК Лариса

САВЕНКОВА Олена

доцент кафедри германської і української філології;
доцент кафедри германської і української філології;
доцент кафедри германської і української філології;
доцент кафедри германської і української філології;
голова ради з якості вищої освіти спеціальності «Філологія», старший викладач кафедри германської і української філології.

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності Філологія
«20» березня 2025 р. (протокол № 9)

Голова ради з якості вищої освіти
спеціальності Філологія

Олена САВЕНКОВА

Вступ

В умовах динамічного науково-технічного розвитку, щоденного обміну науковими знаннями, результатами наукових експериментів, спільні дослідження, дискусії про майбутнє людини і розвиток природного середовища, контакти у сфері науки і мистецтва, які постійно розширюються, зростає позиція перекладача як посередника, що полегшує контакти. Магістр філології повинен мати фундаментальну гуманітарну, загальнонаукову, спеціальну та практичну підготовку, досконало володіти своєю спеціальністю, безперервно оновлювати і збагачувати свої знання, удосконалювати загальні та фахові компетентності, вміти на практиці застосовувати здобуті знання у своїй перекладацькій діяльності.

Головним завданням фахового іспиту за освітньо-професійною програмою Германські мови і переклад (англійська та німецька мови) спеціальності В11 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки на основі РНК6, РНК7 є виявлення у вступників спеціальних знань і практичних навичок з комплексу навчальних дисциплін професійної підготовки.

Для вступників за ступенем Магістр за освітньо-професійною програмою Германські мови і переклад (англійська та німецька мови) спеціальності В11 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки комплекс дисциплін, знання з яких оцінюються, включає:

- Стилїстика англійської мови;
- Лексикологія англійської мови;
- Загальна теорія перекладу;
- Переклад спеціальних текстів: юридичних, науково-технічних, суспільно-політичних, дипломатичних (англійською і німецькою мовами).

При складанні фахового іспиту вступники повинні показати високу фундаментальну підготовку, а саме вони мають продемонструвати такі знання та вміння:

- системи мови та історії мов, що вивчаються;
- норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;
- мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності;
- інформаційні й комунікаційні технології, які можна використовувати для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності;
- проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;
- принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;
- використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя;
- володіти навичками перекладацьких трансформацій;
- здійснювати адекватний письмовий переклад і якісно редагувати фахові тексти з різних галузей знань відповідно до чинних нормативних вимог.

Для успішного засвоєння програми підготовки за освітньо-професійною програмою Германські мови і переклад (англійська та німецька мови) спеціальності В11 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки вступники повинні відповідати РНК6 або РНК7 ступінь вищої освіти магістр та здібності до набуття відповідних інтегральної, загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною та іноземними (англійська, німецька) мовами.

Програма фахового іспиту охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань, умінь і навичок особи, яка бажає навчатись в Полтавському державному аграрному університеті з метою одержання ступеня вищої освіти магістр за освітньо-професійною програмою Германські мови і переклад (англійська та німецька мови) спеціальності В11 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки. Порядок проведення фахового іспиту визначається «Положенням про приймальну комісію Полтавського державного аграрного університету».

Критерії оцінювання фахового іспиту

Для кожного вступника передбачається 50 тестових завдань. По кожному завданню передбачається 4 варіанти відповіді, з яких вступник повинен вибрати вірну. Максимальна кількість балів, які вступник може набрати за виконання тестових завдань становить 200 балів.

Приймальна комісія допускає до участі у конкурсному відборі для вступу на навчання на основі РНК6 або РНК7 вступників, які при складанні фахового іспиту отримали не менше 100 балів.

Тривалість фахового іспиту – 1 година.

Оцінювання фахового іспиту здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів (табл. 1).

Таблиця 1

ТАБЛИЦЯ

**відповідності тестових балів, отриманих за виконання завдань фахового іспиту під час вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістр за освітньо-професійною програмою Германські мови і переклад (англійська та німецька мови) спеціальності В11 Філологія (за спеціалізаціями) спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
рейтинговій оцінці за шкалою 100-200 балів**

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200
0	не склав	17	131	34	153
1	не склав	18	134	35	154
2	не склав	19	137	36	155
3	не склав	20	140	37	156
4	не склав	21	138	38	157
5	не склав	22	140	39	159
6	не склав	23	142	40	161
7	не склав	24	143	41	164
8	не склав	25	144	42	167
9	не склав	26	145	43	170
10	100	27	146	44	174
11	105	28	147	45	178
12	110	29	148	46	181
13	115	30	149	47	185
14	119	31	150	48	190
15	123	32	151	49	195
16	127	33	152	50	200

Зміст фахового іспиту в розрізі дисциплін**ДИСЦИПЛІНА
«СТИЛІСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»****Тема 1. Стилїстика та її зв'язки з іншими лїнгвістичними дисциплїнами. Основні стилїстичні поняття.**

Походження і розвиток стилїстики. Стилїстика як наукова дисциплїна. Предмет, об'єкт і завдання стилїстики. Основні поняття стилїстики: норма, стиль, контекст, виразні засоби, стилїстичні прийоми, функціональні стилї, конвергенція.

Тема 2. Функціональні стилї англїйської мови.

Структура функціональних стилїв сучасної англїйської мови. Жанри, стилї і стилїстичним норми. Естетичний ідеал конкретного стилю.

Тема 3. Стилїстична лексикологїя. Фразеологїя.

Диференціяція лексики англїйської мови за стилїстичними ознаками. Слово і його денотативне і конотативне значення. Семантична структура слова та взаємодїя прямого і переносного значення як фактор стилю. Номінативні та стилїстичні функції неологїзмів, зокрема, неологїзми загальномовні й авторські, застарїла лексика зі стилїстичного погляду. Зїставна характеристика застарїлих та нових слїв. Етимологїя слїв та стилїстичні можливостї внутрішньої форми слова. Фразеологїя у сучасній англїйській мові, зокрема, типи фразеологїчних одиниць за способом з'єднання компонентів, фразеологїчні звороти за їх походженням та генетичними зв'язками.

Тема 4. Стилїстична морфологїя.

Морфологїчні засоби стилїстики (виразні засоби мови і стилїстичні прийоми на морфологїчному рївнї). Особливостї категорїї роду й числа власних і загальних іменників, транспозиція розрядів іменника, ступенї порівняння прикметників, стилїстичні аспекти дїєслівних категорїй, стилїстичні функції артикля, система займенників. Граматична норма і відхилення від норми

Тема 5. Фоностилїстика та основні стилїстичні прийоми. Графічні виражальні засоби.

Стилїстична значимість фонетичних явищ і категорїй. Звуконаслідування. Алітерація (ефект евфонїї та кокафонїї). Взаємодїя звучання та графіки. Пунктуація. Велика літера. Графон. Особливостї шрифту. Графічна образність.

Тема 6. Стилїстична семасїологїя. Фїгури заміщення.

Особливостї стилїстичних фїгур у рїзних текстах, їх синтаксична характеристика та стилїстичні можливостї. Стилїстичні фїгури в нехудожніх та художніх текстах, а також особливостї використання фїгур як засобу логїчного видїлення та впорядкування і як прийому посилення емоційно-експресивних можливостей викладу.

Тема 7. Стилїстична семасїологїя. Фїгури сумїщення.

Особливостї стилїстичних фїгур у рїзних текстах, їх синтаксична характеристика та стилїстичні можливостї. Стилїстичні фїгури в нехудожніх та художніх текстах, а також особливостї використання фїгур як засобу логїчного видїлення та впорядкування і як прийому посилення емоційно-експресивних можливостей викладу.

Тема 8. Стилїстичний синтаксис.

Виразні засоби синтаксису, транспозиція синтаксичних структур, засоби синтаксичного зв'язку, а також види і функції повторів. Просте речення в стилїстичному плані, порядок слїв із погляду стилїстики, способи вираження підмета й присудка, типи простих речень та актуальне членування речення.

Рекомендована лїтература

1. Альбота С.М., Карп М.А. Стилїстика сучасної англїйської мови : English Stylistics. Львів, 2021. 341 с.

2. Воробйова О. П., Іноземцева І. О., Подолян І. Е. Інтерпретація тексту. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2004. 80 с.
3. Гуревич В. В. English Stylistics. Флінта, 2009. 80 с.
4. Єфінов Л. П., Ясінецька О. А. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз: Навчально-методичний посібник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2011. 240 с.
5. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) = Theory and Practice of Translation: Підручник. Вінниця: Нова книга, 2001. 446 с.
6. Кухаренко В. А. Практикум з стилістики англійської мови: Підручник для вузів. 2-е вид. Вінниця: Нова книга, 2000. 160 с.

ДИСЦИПЛІНА **«ЛЕКСИКОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»**

Тема 1. Об'єкт лексикології. Етимологічний аналіз сучасного англійського словника.

Лексикологія як галузь лінгвістики. Основні поняття лексикології. Слова місцевого походження. Іноземні елементи в сучасній англійській мові. Асиміляція запозичень. Етимологічні дублети. Інтернаціональні слова.

Тема 2. Словотвір у сучасній англійській мові.

Морфологічна структура слова. Продуктивні та непродуктивні шляхи словотвору. Афіксація. Структура слова. Класифікація складних слів. Конверсія. Скорочення: лексичні аббревіатури, акроніми.

Тема 3. Семасіологія.

Семасіологія як розділ лінгвістики. Типи значень слова. Полісемія. Зміна значення слова (розширення, звуження семантичного поля, метафора, метонімія).

Тема 4. Англійська лексика як система.

Синоніми. Омоніми. Евфемізми. Антоніми. Неологізми. Традиційне лексикологічне групування. Теорія семантичного поля. Тематичні або ідеографічні групи. Гіпоніми.

Тема 5. Стилїстично марковані та стилїстично нейтральні слова.

Стилїстично нейтральні слова. Стилїстично марковані слова: літературна, розмовна лексика.

Тема 6. Фразеологія.

Критерії визначення фразеологічних одиниць. Підходи до класифікації фразеологічних одиниць. Шляхи формування фразеологічних одиниць. Стилїстичний аспект фразеології. Прислів'я, приказки, цитування і кліше.

Тема 7. Варіанти англійської мови.

Характеристика англійської мови як мови світу. Мова, діалект і акцент. Географічний діалектний континуум. Соціальний діалектний континуум. Британська англійська мова. Американський варіант англійської мови. Канадська англійська мова. Австралійська версія англійської. Англійська мова у Новій Зеландії.

Рекомендована література

1. Козуб Л. С. Modern English Lexicology: Навчально-методичний посібник. Тернопіль, Вид-во ТНПУ, 2011. 132 с.
2. Ніколенко А. Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика. Вінниця: Нова книга, 2020. 535 с.
3. Kovalenko G. Lexicology of the English Language. Kyiv: Kyiv National Taras Shevchenko University, 2011.
4. Шамаєва Ю.Ю. Лексикологія англійської мови: Конспект лекцій (із завданнями). Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. 88 с.
5. Лексикологія англійської мови: навчально-методичний. Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; укладачі: І. О. Білецька, Н. В. Ставчук Умань: Візаві, 2018. 165 с.

ДИСЦИПЛІНА
«ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПЕРЕКЛАДУ»

Тема 1. Переклад: проблема дефініції та типологія. Оцінка якості перекладу.

Проблема дефініції перекладу. Типологія перекладів. Адекватність і точність перекладу. Дослівний і буквальний переклад. Типи відповідників при перекладі. Закономірності пропусків та включень при перекладі.

Тема 2. Фонетичний аспект перекладу.

Транслітерація як прийом відтворення графічної форми слова. Транскрипція як прийом відтворення звукової форми іншомовного слова. Транспозиція. Фонографічна заміна за традицією. Зміна ритміко-мелодійного малюнка віршів. Калькування. Описовий переклад, використання приміток і пояснень.

Тема 3. Граматичний аспект перекладу.

Трансформації на словотвірному рівні. Трансформації на морфологічному рівні. Трансформації на синтаксичному рівні. Порядок слів і структура речення при перекладі. Членування та об'єднання речень при перекладі. Граматичні порівняння в процесі перекладу. Переклад конструкцій, які не мають формальних відповідників в українській мові. Переклад абсолютних конструкцій.

Тема 4. Лексичний аспект перекладу.

Міжмовні лексичні відповідники. Денотативний аспект лексичних трансформацій. Конотативний аспект лексичних трансформацій. Номінативний аспект лексичних трансформацій. Переклад інтернаціоналізмів. Передача власних імен та географічних назв при перекладі. Контекстуальні заміни при перекладі. Переклад скорочень.

Тема 5. Проблема лакун і реалій у перекладознавстві.

Лакуни. Типологія лакун. Реалії. Класифікація реалій в перекладознавстві. Способи перекладу слів-реалій.

Тема 6. Прагматичний аспект перекладу.

Переклад фразеологічних одиниць. Фігуративні прагматичні трансформації. Прагматичні, аксіологічні, мегатекстові концептуальні перетворення в перекладах.

Тема 7. Труднощі перекладу.

Особливості перекладу науково-технічних текстів. Проблеми словотвору. Неологізми. Професіоналізми, арготизми, застарілі слова. Типи перекладацьких помилок.

Рекомендована література

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: Нова Книга, 2017. 448 с.
2. Литвин І. М. Перекладознавство. Науковий посібник. Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288 с.
3. Baker M. Routledge Encyclopedia of Translation Studies. London and New York: Routledge, 2001. 654 pp.
4. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. New York: Routledge, 2008. 229 p.
5. Рым А. Exploring Translation Theories. Abingdon: Routledge, 2010. 186 p.
6. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози). Львів: Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. 216 с.
7. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2003. 608 с.
8. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Вінниця: Нова книга, 2006. 592 с.

9. Коптілов В. Теорія і практика перекладу: навчальний посібник. К.: Юніверс, 2003. 280 с.

ДИСЦИПЛІНА
«ПЕРЕКЛАД СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕКСТІВ: ЮРИДИЧНИХ, НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ,
СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ, ДИПЛОМАТИЧНИХ (АНГЛІЙСЬКОЮ І НІМЕЦЬКОЮ
МОВАМИ)»

Тема 1. Різновиди перекладу текстів юридичної тематики.

Основні типи текстів юридичної тематики та види їх перекладу (повний письмовий переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, послідовний і синхронний переклад). Способи та прийоми, що використовуються для перетворення формальних структур оригіналу на структури тексту-перекладу при тотожності змісту обох текстів.

Тема 2. Різновиди перекладу текстів науково-технічної тематики.

Основні типи текстів науково-технічної тематики та види їх перекладу (повний письмовий переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, послідовний і синхронний переклад). Способи та прийоми, що використовуються для перетворення формальних структур оригіналу на структури тексту-перекладу при тотожності змісту обох текстів.

Тема 3. Різновиди перекладу текстів суспільно-політичної тематики.

Основні типи текстів суспільно-політичної тематики та види їх перекладу (повний письмовий переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, послідовний і синхронний переклад). Способи та прийоми, що використовуються для перетворення формальних структур оригіналу на структури тексту-перекладу при тотожності змісту обох текстів.

Тема 4. Різновиди перекладу текстів дипломатичної тематики.

Основні типи текстів дипломатичної тематики та види їх перекладу (повний письмовий переклад, реферативний переклад, анотаційний переклад, послідовний і синхронний переклад). Способи та прийоми, що використовуються для перетворення формальних структур оригіналу на структури тексту-перекладу при тотожності змісту обох текстів.

Тема 5. Особливості передачі в перекладі жанрової специфіки текстів.

Лексико-семантичні особливості документів різних жанрів. Класифікація документів: апостиль, довіреність, договори, статuti, заяви, свідоцтва, патенти, посвідчення, закони тощо; оформлення реквізитів та ін. Особливості перекладу документів адміністративно-канцелярського підстилю офіційно-ділового стилю.

Тема 6. Ділове листування з іноземними партнерами.

Структура та типи ділових листів. Запити та пропозиції. Лист-повідомлення, лист-пропозиція, лист-запит тощо. Мовленнєві штампи у ділових листах.

Тема 7. Лексичні особливості текстів сфери юриспруденції, техніки, політики, дипломатичних відносин.

Словникові та контекстуальні значення. Вибір відповідників. Термінологічна синонімія та антонімія. Значення лексичної сполучуваності при виборі слова. Запозичення та інтернаціоналізми в текстах.

Тема 8. Структурно-граматичні особливості текстів сфери юриспруденції, техніки, політики, дипломатичних відносин.

Структура речень, способи їх перекладу з німецької мови на українську. Складні синтаксичні конструкції в текстах офіційних документів німецької мови.

Тема 9. Письмовий переклад офіційних документів.

Мовленнєві штампи, особливості перекладу назв, заголовків статей, способи передачі буквенних аббревіатур.

Рекомендована література

1. Деловая переписка с зарубежным партнером / под ред. А. В. Плотникова: учеб. пособ. К.: Мир, 2000. 126 с.
2. Кальниченко О., Черноватий Л. Енциклопедія перекладознавства = Handbook of Translation Studies. Т. 1. Вінниця : Нова книга. 2020. 560 с.
3. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: навч. посіб. Київ. Юніверс, 2013. 280 с.
4. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): навч. посіб. Вінниця: Нова Книга, 2011. 448 с.
5. Марахова А.Ф. Мова сучасних ділових документів: навч. посіб. Київ. Наукова думка, 2000. 140 с.72.
7. Моргун В. В. Теория и практика научно-технического перевода: учеб. пособ. Киев. Киевский международный ун-т гражданской авиации, 2007. 70 с.
7. Translation and Own-language Activities. Cambridge University Press. 2014. 176 p.

ЗМІСТ

Вступ	3
Критерії оцінки фахового іспиту	5
Зміст фахового іспиту в розрізі дисциплін	7
Дисципліна «Стилістика англійської мови»	7
Дисципліна «Лексикологія англійської мови»	8
Дисципліна «Загальна теорія перекладу»	9
Дисципліна «Переклад спеціальних текстів: юридичних, науково-технічних, суспільно-політичних, дипломатичних (англійською і німецькою мовами)»	10